

61: Bilgisayar Oyunları ve PlayStation Cafe

Tarık Ebu Abdullah

8 Ağu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum, Allah (azze ve celle) ömrünüze ve salih amellerinize bereket verip ilminizi arttırsın. Hocam bazı kardeşler ticaret yapmak istiyorlar. Bu kardeşler bir Playstation cafe açmayı istiyorlar. Ancak bunun caiz olup olmadığı hususunda bazı işkalleri var. Bizi bu konuda bilgilendirir misiniz? Allah razı olsun.

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Değerli kardeşim, muhakkak ki Allah (*subhanehu ve teâlâ*) yeryüzünü Âdemoğlunun istifadesine açmıştır. Buradaki eşyaları Âdemoğulları işleyerek ihtiyaçlarını karşılamak için kendi aralarında tebdil etmişlerdir. Daha sonra bir kesim insanlar aracılığı meslek edindiler ve bu surette hayatlarını idame etmeye başladılar. Bu insanlara tüccar ve yaptıkları işe ticaret dediler.

Ticaret rızık kapılarından biri olduğu için İslam da ticareti kabul etmiştir ve onu zararlarından arındırmak ve saf faydalı kılmak için emir ve nehiylerle terbiye etmiştir. Sadece ticareti değil tüccarı da terbiye etmiştir. Hatta ümmetin ilk nesillerinde halkın en dürüst, doğru ve güvenilir insanları tüccarlardı. Nitekim birçok kâfir ülke halkının İslam'a girmelerine Müslüman tüccarların doğruluğu ve ahlakı sebep olmuştur. Bu surette yapılan helal ticaret dinimizde övülmüştür. İmam et-Tirmizi (*rahimehullah*)'ın Ebu Said (*radiyallahu anhu*)'dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) şöyle buyuruyor: **“Doğru ve güvenilir tüccar ahirette nebiler, siddikler ve şehitlerle beraber olacaktır.”**

Lakin modern ticaretin (kapitalizm) gayesi sadece ihtiyacı kapatmak değil bilakis mümkün olduğu kadar az giderle mümkün olduğu kadar çok kar etmek olduğu için günümüz ticaretine yalan, dolan, sahtekârlık ve zulüm hâkim olmuştur.

Ama Müslüman bir kişi ticaretinde her şeyden evvel Allah (*celle ve âlâ*)'ya itaatkâr bir kul olmalıdır. Onun belirlediği sınırları aşmaması lazım. Nitekim İmam et-Tirmizi (*rahimehullah*)'ın ibni Mesud (*radiyallahu anhu*)'dan tahric ettiği hadiste buyrulduğu gibi kıyamet gününde Âdemoğlu beş şeyden sorulmadan evvel hesabı bitmez. Bunlardan birisi malı nereden kazandığı ve nereye harcadığı sorusudur. İnsan başıboş bırakılmamıştır. Muhakkak her yaptığı ahirete intikal edecektir... İyisi ve kötüsü.

İmam et-Tirmizi (*rahimehullah*)'ın İsmail bin Ubeyd bin Rifâa'dan, o da babasından, o da dedesinden rivayet ettiği bir hadiste Rasûlullah (*sallallahu*

aleyhi ve alihi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **“Tüccarlar kıyamet gününde günahkâr ve rezil bir vaziyette diriltileceklerdir. Ancak Allah’tan korkanlar, iyilik yapanlar ve dürüst olanlar bunun dışındadır.”**

Sonra soruna gelince, “Playstation Cafe” işletmek caiz midir? Bu ticaretin hükmü ticaretin konusu olan Playstation’ın hükmüne tabidir.

Aslen din nefsi rahatlatmayı ve mubah vasıtalarla mubah bir lezzeti tahsil etmeyi men etmemiştir. Ancak bunun için vasıtanın haramlardan hali olmasını ve şeri bir yükümlülüğü ihlal etmeye sebep olmamasını şart koşturmuştur.

Umumen tüm bilgisayar oyunlarında ve Playstation gibi oyun konsollarında ise hem birçok mahzurât vardır ve hem de bazı vaciplerden alıkoymaktadır.

Oyun sebebiyle terk edilen veya ihmal edilen vaciplere gelince şöyle birkaç örnek verebilirim:

Namazların kılınmaması veya vaktinde kılınmaması veya cemaat ile kılınmaması veya acele kılınması.

Kuran okunmaması. Veya umumen kitap okunmaması.

Zikirlerin terk edilmesi.

Anne babaya iyiliğin terk edilmesi. Anne ve babayı üzme büyük günahlardandır.

Ev halkıyla ilişkilerin zayıflaması sebebiyle sila-i rahim’in terk edilmesi.

Aile efradı gibi bakmakla ve ilgilenmekle yükümlü olduğu kişilerin ihmal edilmesi.

Sonra bu oyunların ihtiva ettikleri haramlara gelince bazıları şunlardır:

Bazı oyunlarda oyuncu ilah oluyor, yaratıyor, emrediyor, başka ilahlara karşı savaşıyor.

Bazı oyunlarda iyi insanlar kötü ilahlara karşı savaşıyor.

Bazı oyunlarda Allah’tan başkasına ibadet merasimleri yer alıyor.

Bazı oyunlarda oyuncu büyü ve sihir yapıyor.

Bazı oyunlarda şeytan ve habis ruhlar yüceltiliyor.

Bazı oyunlar Hristiyanlığı yüceltiliyor ve İslam’ı tahkir ediyor. Hatta bazı oyunlarda oyuncu Müslüman teröristlere karşı savaşıyor ve dinin mukaddesatını vuruyor.

Savaş oyunların ekserinde batı yüceltiliyor ve haç takdis ediliyor.

Takriben bütün oyunlarda haç takdis ediliyor, zira hayat butonu haçtır veya hayat veren eşyalar haçla temsil ediliyor.

Bazı oyunlar şiddet, kumar, hırsızlık ve benzeri cerimeler yaptırıyor ve bunlara teşvik ediyor.

Oyunların ekserinde çıplak kadınlar ve cinsellik oluyor.

Oyunların hepsinde müzik oluyor.

Oyunlarda mevcut haramlardan bazıları bunlardır.

Bir oyunda bu ve benim burada saymadığım başka haramlar varsa veya kişiyi vacipleri şeran gerekli olduğu surette eda etmekten alıkoyuyorsa ulemanın ittifakı ile haramdır ve bu oyunu oynamak ve oynatmak haram olur. İmam ibni Teymiyye (*rahimehullah*) şöyle der: “Batinen ve zahiren vacip olanı eda etmekten alıkoyduğu takdirde satranç oynamak ulemanın ittifakı ile haramdır. Mesela namazdan veya kendi veya ailesinin bir maslahatından alıkoyması gibi. Veya iyiliği emretmek ve kötülüğü nehyetmek, sila-i rahim ve anne babaya iyilik yapmaktan alıkoyması gibi. Bu durumlarda Müslümanların icmasıyla haram olur. Bunun gibi oyun yalan, yalan yemin, aldatma, zulüm veya bunlarda yardımlaşmak veya bunlardan başka haramlar içerikliyse yine Müslümanların icmasıyla haramdır.”

Buna ilaveten oyunlar çoğu zaman bir şeysine oynanıyor. Bu durumda kumara girmiş oluyor ve Allah (*subhanehu ve teâlâ*)’nın şu buyruğu gereğince haram olur: **“Ey iman edenler! İçki, kumar, putlar ve fal okları şeytanın pis işlerindendir. Artık bunlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz. Muhakkak şeytan içki ve kumarla aranızda düşmanlık ve kin bırakmak, sizi Allah’ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vazgeçtiniz değil mi?”** (El-Maide, 90-91)

Ayrıca oyun kavgaya, bozuşmaya, kinleşmeye ve karşılıklı küfürlere ve kötülemelere sebebiyet veriyorsa, o zaman da bu ayetin hükmüne dâhil olur.

Lakin haram içermeyen ve şeri vaciplerden alıkoymayan video oyunları oynamanın hükmünde muasır ulema ihtilaf etmiştir. Kimisi mubahtır derken kimisi mekruhtur der.

Âcizane racih gördüğüm haramlardan hali ve vaciplerden alıkoymayan video oyunlarını oynamanın en azıdan mekruh olmasıdır. Zira vaktin zayi olduğu, hakiki faydası olmayan, insanın tabiatı üzerinde olumsuz etkileri olan boş şeylerdir. İnsan ibadet için yaratılmıştır. Ömrünü ibadet olmayan, faydasız işlerle zayi etmesi için değil. Yoksa insan “Ben ibadet niyetiyle oyun oynuyorum” diyebilir mi? Muhakkak insan beş şeyden sorgulanmadan hesabı bitmeyecektir. İmam et-Tirmiz (*rahimehullah*)’ın Ebu Berze el-Eslemi (*radiyallahu anhu*)’dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) şöyle buyurmuştur: **“Kıyamet gününde bir kula şu sorular sorulmadıkça yerinden kıpırdamaz. Ömrünü nerede ve nasıl tüketti, öğrendiği bilgilerle ne yaptı? Malını nereden kazandı ve nerede harcadı, vücudunu nerede yıprattı?”** Ve İmam el-Buhari (*rahimehullah*)’ın ibni Abbas (*radiyallahu anhu*)’ma’dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) şöyle buyuruyor: **“Sağlık ve boş vakit. İnsanlardan pek çoğunun faydalanmak hususunda**

aldandıkları iki büyük nimettir.”

Binaen aleyh derim ki: Şayet açacağın Playstation Cafe’de yukarıda bahsettiğim haram içerikli oyunlar oynatmayacaksan şeran caiz olur. Ama ticaretinde kazana bilmen için muhakkak müşterilerinin taleplerine icabet etmen gerekecektir. Bu durumda haram ihtiva eden oyunlar sunarsan hem haram işlemekte yardımcı olmuş olursun ve hem de işlenen harama ortak olmuş olursun. Allah (celle ve âlâ) şöyle buyuruyor: **“İyilik ve takva üzere birbirinizle yardımlaşın. Günah işlemek ve haddi aşmak üzerinde ise yardımlaşmayın.”** (El-Maide, 2) Böyle bir Playstation Cafe’yi işletmek elbette müslümana caiz değildir.

Müşterilerin ne kadar müziksiz, kadın figürleri olmayan, batıyı tazim etmeyen savaş oyunlarından ve fantastik oyunlarından yoksun olan bir Playstation Cafe’ye rağbet ederler? Sadece bazı bahsi geçen haramlardan hali olan yarış oyunları, futbol veya uçak ve benzeri simülasyonlarla yetineceklerini zannetmiyorum.

Dolayısıyla tavsiyem şüpheli olanlarla değil, helal olanlarla rızkını kazanmandır. Ayrıca çocukların zamanlarını zayi edecek, fitratlarını ve ahlaklarını bozacak vesileler oluşturmak değil, onları iyi Müslüman yapacak olan vesileler oluşturmakta çaba sarf etmek lazım. Allah-u Alem.